

การประยุกต์ใช้หลักสี่ปฐพีธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

APPLICATION OF ADMINISTRATIVE PRINCIPLE ON
SUPPURISA-DHAMMA TO ADMINISTRATION OF
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS
IN PHON THONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE

พิเชษฐ์ โปดapol¹ ปรมัตต์ โปดapol²

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด²

Pichet Podapol¹ Poramat Podapol²

Department of Local Administration¹ Roi Et Rajabhat University²

Corresponding Author E-mail: pichet.podapol@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสี่ปฐพีธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด และ (2) เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสี่ปฐพีธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 9 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวน 134 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 45 คน และพนักงานจำนวน 89 คน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสี่ปฐพีธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้สถิติเชิงอนุมาน T - test และ One -Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1. การประยุกต์ใช้หลักสี่ปฐพีธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการ

ประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญาตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญาตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) 2. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่า พนักงาน 3. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการประยุกต์ใช้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี และ 1 - 5 ปี ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประยุกต์ หลักสัปปุริสธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research has these objectives: 1. to study application of administrative principles in accordance with the sabburisadhamma to Subdistrict administrative organizations, in Phonthong District, Roi Et Province. And 2. To compare application of administrative principles in accordance with the sabburisadhamma to Subdistrict administrative organizations, in Phonthong District, Roi Et Province, classified according to position and experience. The population was the personnel of 9 places of the Subdistrict Administration Organization in the area of Phon Thong District. Roi Et Province. The sample size was determined by the Taro Yamane formula, consisting of 134 people, consisting of 45 executives and 89 employees. In this research, research tools were used as questionnaires. The data was analyzed by means (\bar{X}) and standard deviation (S.D.). Comparison of the application of the Sappurisadhamma principles In the administration of the subdistrict administration organization in the district of Phon Thong District Roi Et Province Data were analyzed using inferential statistics, T - test and One-Way ANOVA.

The results of the research are as follows: 1. Application of the Sappurisadhamma In the administration of the subdistrict administration organization in the district of Phon Thong District Roi Et Province appear that in overall is in a high level, The aspect that has the most application is "Sanyaka" (known as "Time"), followed by Dhamma (Know the principles or know the reason) and the object of wisdom. (Know the purpose or know the result), respectively. The areas with the lowest application are the Matagna. 2. Comparison of the application of the Sappurisadhamma In the administration of the subdistrict administration organization in the district of Phon Thong District Roi Et Province, classified by position, overall and in each aspect, found that the application of the Sappurisadhamma In the administration of statistically significant differences at the level of 0.05, with the executives applying the Sappurisadhamma principles higher than the employees. 3. Comparison. In the administration of the subdistrict administration organization in the district of Phon Thong District Roi Et Province, classifying experience, found that the application of the Sappurisadhamma. In administration were different statistically significant at the level of 0.05, with personnel with 10 years of working experience and higher, with the application of administrators having the application of the Sappurisadhamma principles higher than those with 5-10 working experience years and 1 - 5 years respectively.

Keywords: Application; Sappurisadhamma; Tambon Administrative Organization;

บทนำ

การบริหารงาน คือกระบวนการทำงาน โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ซึ่งมีบุคลากรเป็นทรัพยากรหลักขององค์กร และบุคคลเหล่านี้จะใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์อื่น ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (สุรพล สุยะพรหม และ คณະ, 2555: 43) ในปัจจุบันได้มีการนำหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นหลักการบริหารมากมาย และหลักที่นิยมมาใช้ในการบริหารองค์กร คือ หลักสัพบุริสธรรม

หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตที่เป็นเหตุเป็นผลให้บรรลุเป้าหมายหน้าที่ ประกอบด้วย

1. อัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ผู้ปฏิบัติจะต้องเข้าใจในสิ่งที่ตนปฏิบัติตามเหตุผล มีหลักการอย่างไร จะต้องทำอย่างไรจึงจะเป็นเหตุให้บรรลุผลสำเร็จตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ

2. อัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ตนทำว่ามีความมุ่งหมายอย่างไร และรู้ว่าสิ่งที่ตนกำลังทำนั้นจะบังเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ นั้นหมายความว่า ต้องรู้ผลที่มาจากเหตุ รู้เป้าหมาย รู้หลักการที่ตนปฏิบัติเพื่อจะได้ดำเนินการอย่างถูกต้องตามเป้าหมายนั้น

3. อัตตัญญตา (รู้จักตน) รู้ตามความเป็นจริง ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะเพศกำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น โดยรู้ภูมิปัญญา คือ รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความสามารถอย่างไร และรู้จักพัฒนาตนเอง ส่วนรู้ภูมิธรรม คือ รู้แนวทางการดำเนินชีวิตของตนโดยการยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำมาปฏิบัติส่งเสริมให้ตนและคนรอบข้างอยู่อย่างมีความสุขได้

4. มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) เพื่อให้รู้จักความพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค ในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูดการปฏิบัติกิจและทำกิจต่าง ๆ กล่าวคือ ต้องรู้จักขอบเขตความพอเหมาะในการทำงานรวมถึงการดำเนินชีวิต ซึ่งหลักธรรมนี้ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้จักยั้งคิดในสิ่งที่ตนมี ไม่ทำอะไรเกินตัว จนทำให้ตนเองและผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน และสามารถประกอบกิจการงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้

5. กาลัญญตา (รู้จักกาล) เพื่อให้รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่การงาน ปฏิบัติการต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่า เวลาไหนควรทำอะไร อย่างไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา ให้ถูกเวลา ตลอดจนรู้จักกะเวลาและวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

6. ปริสัญญตา (รู้จักชุมชน) คือรู้จักถิ่น เพื่อให้รู้จักที่ชุมชนและชุมชน รู้การอันควร ต้องทำกิจกรรมารยาทอย่างนี้ ควรต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้มีระเบียบวินัยอย่างนี้ มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างนี้ มีความต้องการอย่างนี้ควรเกี่ยวข้อง ควรต้องสงเคราะห์ ควรรับใช้ ควร

บำเพ็ญประโยชน์อย่างไร ต้องปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้องทั้งด้านกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

7. ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล) เพื่อให้รู้จักและเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลตาม อธิยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น และ รู้ประเภทของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนหรือวางตัวให้เหมาะสมตามฐานะทั้งของเราและของผู้อื่น รวมถึงรู้จักที่จะเลือกคบหาบุคคลที่ควรคบ เป็นเหตุให้รู้จักแต่ละบุคคลโดยละเอียดถี่ถ้วน ทำให้ได้คบหาแต่คนดี หรือทำให้เลือกใช้คนทำงานได้ถูกต้อง (ทวีศักดิ์ สุขกมล, 2561 : 82 - 83) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการบริหารตามแนวทาง พระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 9 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบลอู่เม่า

- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลคำนาดี
- 7) องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมสวรรค์
- 8) องค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว
- 9) องค์การบริหารส่วนตำบลวังสามัคคี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวน 134 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 45 คน และพนักงาน จำนวน 89 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales)

5 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมาก

3 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย

1 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นแบบสอบถามแบบเปิด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สำหรับแบบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ดใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เทียบกับเกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมาก

2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย

3.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้สถิติเชิงอนุมาน T – test และ One -Way ANAVA

ผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลเป็นดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านที่	การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ธัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ)	4.45	0.53	มาก
2	อตัณญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล)	4.37	0.55	มาก
3	อตัณญตา (รู้จักตน)	4.15	0.49	มาก
4	มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)	4.05	0.57	มาก
5	กาลัญญตา (รู้จักกาล)	4.55	0.41	มากที่สุด
6	ปริสัณญตา (รู้จักชุมชน)	4.12	0.49	มาก
7	ปุคคลัญญตา (รู้จักบุคคล)	4.20	0.44	มาก
รวม		4.24	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$,

S.D. = 0.55) โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญูตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือ ด้านธัมมัญญาตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.53) และด้านอรรถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.57)

2. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าพนักงาน

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการประยุกต์ใช้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และ 1 – 5 ปี ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการวิจัยจากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญูตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญาตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอรรถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโดยส่วนมากแล้วได้รับการอบรมในหลักสูตรผู้บริหารของสถาบันการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใน

หลักสูตรที่ได้อบรมประกอบไปด้วย หลักการบริหาร และคุณธรรมจริยธรรมนักรับราชการ รวมทั้งภาวะผู้นำในการบริหาร ทำให้เข้าใจและรับทราบหลักการบริหารที่ดี ซึ่งหลักสูตรปฐมนิเทศ เป็นหลักสูตรที่ได้ชื่อว่า หลักสูตรสำหรับการเป็นผู้นำและผู้บริหารองค์กร และประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีกาบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศ ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศ ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศ ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศ ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศสูงกว่าพนักงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้รับการเลือกตั้งมาบริหารมีระยะเวลา 4 ปี ทำให้เรื่องกำหนดเวลาการบริหารมีความสำคัญที่จะพัฒนานโยบายตามที่ได้หาเสียงเลือกตั้งเอาไว้ การกำหนดการวางแผนตามกรอบกลยุทธ์จึงถือได้ว่าเป็นการชี้ถึงอนาคตการเลือกตั้งครั้งหน้าที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ชุม และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2545) ได้กล่าวไว้ว่า กาลัญญตา รู้กาลเวลาอันสมควร คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะที่พึงใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน ปฏิบัติการต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่าเวลาไหน ควรทำอะไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลาให้ทันเวลาให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา ให้ถูกเวลา

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศ ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการประยุกต์ใช้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสูตรปฐมนิเทศสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี และ 1 –

5 ปี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่ทำงานมานานจะรู้จักการวิเคราะห์ข้อมูลจากที่พบเห็น หรือรู้จักพื้นที่ ตลอดจนรู้จักคนมากกว่า สามารถบอกได้ว่า “คนแต่ละคนเป็นอย่างไร ใครเป็นใคร” โดยเฉพาะถ้าพนักงานเป็นคนท้องถิ่นด้วยแล้ว ยิ่งจะรู้จักสาแหรกของแต่ละคนว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ดังนั้นประสบการณ์จึงมีความสำคัญต่อการทำงาน ดังที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้นักศึกษามีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการจริง ก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับรายละเอียดในการทำงานนอกเหนือจากที่เรียนในตำราและในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ผู้บริหารควรมีนโยบายและเกณฑ์ในการประเมินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน
- 1.2 ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมให้กับบุคลากรและประชาชน
- 1.3 ผู้บริหารควรมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร
- 1.4 บุคลากรควรมีแผนการพัฒนารองตัว
- 1.5 ผู้บริหารควรมีการวางแผนระยะยาวในการกำหนดแนวทางพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาการบริหารตามหลักของพระพุทธศาสนา

องค์ความรู้ที่ได้

จากการศึกษาผู้วิจัยได้องค์ความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตถัญญตา (รู้จัก

ประมาณ) การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ ทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

ทวีศักดิ์ สุขกมล. (2561). การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของ ผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*. 9(1).

(มกราคม - มิถุนายน 2561). 79 – 92.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2545). *ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ*.

กรุงเทพฯ: ธรรมสภา และสถาบันบันลือโลก.

สุรพล สุยะพรหม. (2555). *ทฤษฎีองค์การ และการจัดการเชิงพุทธ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.